

Konspekt zajęć z filozofowania z dziećmi

WSPÓLNE PASTWISKO

Łukasz Krzywoń

.....

Grupa wiekowa: IV-VIII SP

Słowa kluczowe: ochrona środowiska, tragedia wspólnego pastwiska, zmiana klimatu, podział wspólnego dobra, odpowiedzialność, wolność, William Forster Lloyd, James Garvey

Ten hipotetyczny problem zwany „**tragedią wspólnego pastwiska**” został stworzony przez brytyjskiego ekonomistę Williama Forstera Lloyda. W swoim hipotetycznym eksperymencie myślowym, opublikowanym w eseju z 1833 roku, rozważa problemy z nieuregulowanym wypasem na wspólnych ziemiach w Wielkiej Brytanii i Irlandii.

Wikipedia przedstawia problem w następujący sposób:

„Tragedia dobra wspólnego to sytuacja w systemie współdzielonych zasobów, w której indywidualni użytkownicy, działając niezależnie, we własnym interesie, zachowują się wbrew dobru wspólnemu wszystkich użytkowników, uszczuplając lub psując wspólne zasoby poprzez ich wspólne działanie”.

Historia odnosi się do wielu problemów środowiskowych, a także do zmian klimatu. Współdzielimy atmosferę, co w praktyce oznacza też wspólną odpowiedzialność. Dzieci, aby wziąć udział w tej dyskusji, muszą posiadać podstawowe zrozumienie problemów związanych z globalnym ociepleniem i zmianą klimatu.

Materiał do prezentacji: Rozpocznij sesję od przekazania jednemu z uczniów do przeczytania następującej historii (opracowanej na podstawie książki *Common Ground, The Water, Earth, And Air We Share* autorstwa Molly Bang).

Dawno temu wokół wspólnego terenu zbudowano wioskę. Dookoła było pełno bujnych zielonych pól należących do wszystkich mieszkańców wioski. Wszyscy mieszkańcy wioski mogli przyprowadzać swoje owce do wypasu na wspólnych pastwiskach. Ale był pewien problem. Ten, kto posiadał wiele owiec, korzystał z większej ilości wspólnych pastwisk niż

ten, kto posiadał kilka owiec lub jedną, albo wcale. A ponieważ wszyscy byli wolni by wypasać na wspólnej łące swoje zwierzęta, ludzie wypasali tyle owiec, ile mogli. Wkrótce już było za dużo owiec. I nie wystarczyło pastwiska dla nich wszystkich. Nie było to dobre dla wspólnoty, dla owiec ani dla mieszkańców wioski, więc ludzie zrobili jedną z dwóch rzeczy. Część osób odeszła, a część została we wsi. Ci, którzy zostali, opracowali plan. Zgodzili się, że wspólne bujne i zielone łąki będą dzielić. Każdy mógł umieścić tylko jedną owcę na błoniach. Ale aby to zadziałało, wszyscy musieli przestrzegać tej prostej zasady.

Pytania na rozgrzewkę

Czy to rozwiązało problem?

Jak myślisz, co zrobili inni, kiedy opuścili wioskę?

Co się dzieje, gdy nie ma już miejsca, by pójść dalej?

W jaki sposób problem globalnego ocieplenia jest podobny do tej historii?

Główne Pytanie:

Jak możemy sprawić, by ludzie przestrzegali zasad, które wspólnie ustalili?

Pytania dodatkowe i pomocnicze:

Po co ludzie mają zasady?

Dlaczego ludzie nie przestrzegają zasad? Kto powinien ustalać zasady?

Czy raz ustalone zasady powinny obowiązywać zawsze?

Czy kara to dobry sposób na upewnienie się, że wszyscy przestrzegają zasad?

Czy jest jakiś inny sposób?

Czy przestrzegając zasad, możemy być równocześnie wolni?

Dodatkowa aktywność:

Klasa może wykonać projekt, poprzez jakie działania uczniowie mogą zmniejszyć ślad węglowy swojej szkoły, np.:

- wyłączanie urządzeń, gdy się ich nie używa,
- niezapalanie świateł, kiedy jest widno,
- chodzenie albo jeżdżenie na rowerze do szkoły,
- organizację dnia pod hasłem *Idziemy Pieszko Do Szkoły*,
- organizację Dnia Bez Prądu,
- kampanię informacyjną dla rodziców dotyczącą tego, jak dużo spalin produkują auta na jałowym biegu, gdy zostawiamy w zimę samochód „na chodzie”,
- wymienianie jednorazowe butelki na butelki wielorakiego użytku.

